

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΜΟΥΤΖΑΝ - ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟΥ

Τμήμα Γ2

Σχολικό έτος 2017-2018

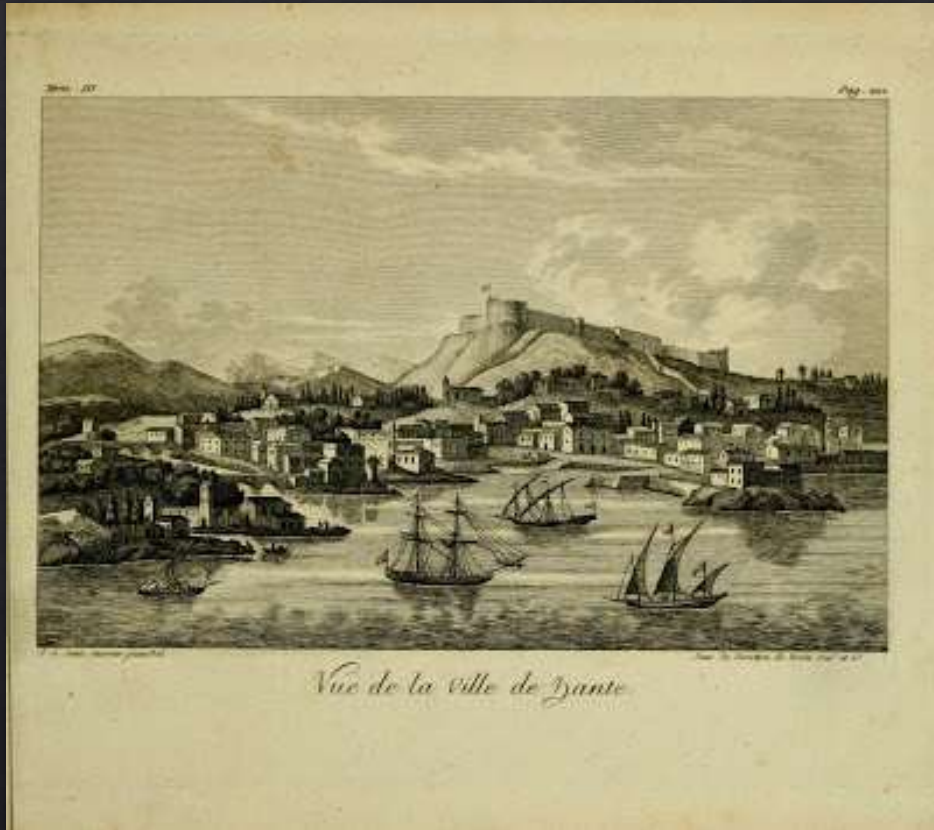
Αντώνης Νευραδάκης

Γεωργία Κιορπέ

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Φωτεινή Ηλιοπούλου

Η ζωή της

Η Ζάκυνθος στα χρόνια της Μαρτινέγκου

- ◇ Η Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου είναι η πρώτη Ελληνίδα συγγραφέας.
- ◇ Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο το 1801 και πέθανε στις 9 Νοεμβρίου του 1832, δύο εβδομάδες μετά τη γέννηση του γιου της, λόγω επιπλοκών στον τοκετό.
- ◇ Οι γονείς της, Φραγκίσκος Μουτζάν και Αγγελική Σιγούρου ανήκαν στις παλαιότερες αριστοκρατικές οικογένειες της Ζακύνθου.

Η ζωή της

Η Μουτζάν από μικρή είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μάθηση και τα γράμματα και παρόλο που η εκπαίδευσή της ήταν περιορισμένη (είχε κατ' οίκον δασκάλους τρεις κληρικούς), η ίδια, με προσωπική μελέτη, απέκτησε γνώσεις της αρχαίας ελληνικής, της ιταλικής και της γαλλικής γλώσσας.

Παράλληλα, επιδιόταν στο γράψιμο ποιημάτων, θεατρικών έργων στα ελληνικά και τα ιταλικά και μεταφράσεων από την αρχαία ελληνική γραμματεία.

Επιθυμία της ήταν να μην παντρευτεί, αλλά να αφοσιωθεί στη μελέτη και τη συγγραφή.

Η ζωή της

- ◊ Μπροστά στην προοπτική να παραμείνει ανύπαντρη και να κατοικεί με τους γονείς της, χωρίς να έχει το δικαίωμα να βγαίνει από το σπίτι, αποφάσισε να φύγει κρυφά από το νησί, αλλά μετά από μια αποτυχημένη απόπειρα επέστρεψε, χωρίς να την αντιληφθεί κάποιο μέλος της οικογένειάς της, και τελικά αναγκάστηκε να υποχωρήσει και δεχτεί την επιθυμία των δικών της να παντρευτεί.
- ◊ Η ανεύρεση γαμπρού στη Ζάκυνθο ήταν ιδιαίτερα δύσκολη και γι' αυτόν τον λόγο ο θείος της πρότεινε να ταξιδέψουν στην Ιταλία, όπου θα ήταν πιο εύκολο να βρεθεί σύζυγος για την Ελισάβετ και την αδερφή της, που ήταν και αυτή σε ηλικία γάμου, όμως το ταξίδι δεν έγινε εξαιτίας μιας ασθένειας του πατέρα της.

Η ζωή της

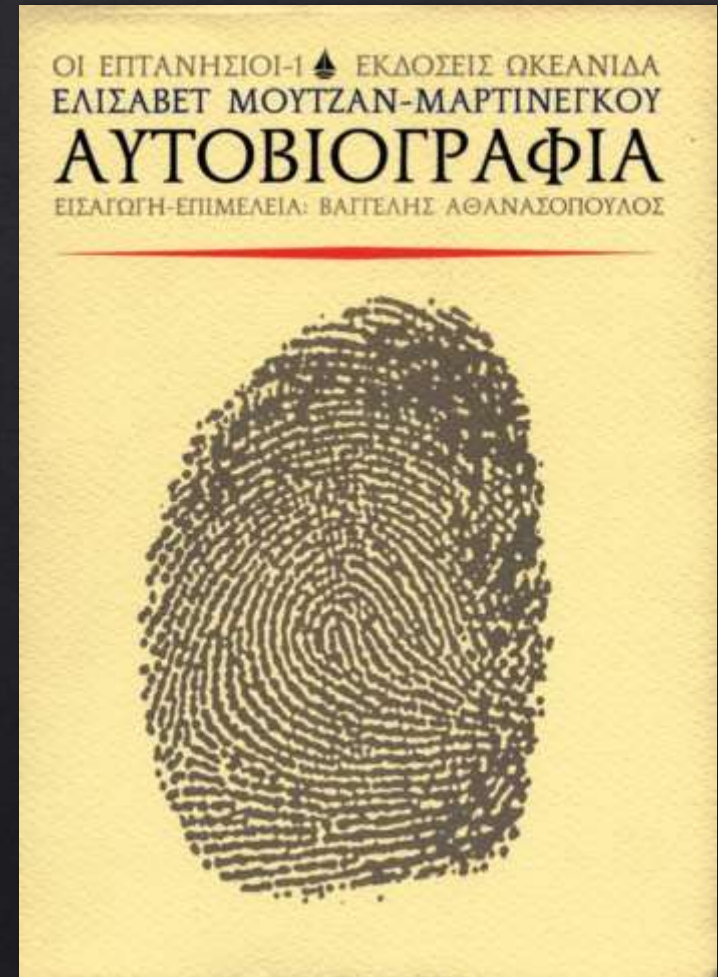

- ◊ Βρέθηκε υποψήφιος σύζυγος, ο Νικόλαος Μαρτινέγκος, ο οποίος όμως καθυστερούσε την επισημοποίηση της γαμήλιας συμφωνίας με συνεχείς διαπραγματεύσεις για το ύψος της προίικας.
- ◊ Τελικά ο γάμος τελέστηκε μετά από 16 μήνες, το καλοκαίρι του 1831.

Το έργο της

- ◊ Η Αυτοβιογραφία της είναι το πιο γνωστό έργο της.
- ◊ Εκδόθηκε από τον γιο της Ελισαβέτιο το 1881, με κάποιες περικοπές, σε έναν τόμο μαζί με δικά του ποιήματα.
- ◊ Η αξία του έργου αυτού έγκειται κυρίως στην απλή γλώσσα που είναι γραμμένο.

Το έργο της

- ◊ Έγραψε 23 θεατρικά έργα, 9 στην ελληνική και 13 στην ιταλική γλώσσα.
- ◊ Μετέφρασε αρχαία κείμενα και συνέθεσε κάποια ποιήματα.
- ◊ Από τα άλλα έργα της έχουν σωθεί ελάχιστα:
 - μία κωμωδία με τίτλο «Φιλάργυρος» (1823),
 - κάποια ιταλικά κείμενα,
 - 20 επιστολές,
 - ο πρόλογος μιας πραγματείας «Περί Οικονομίας»,
 - τα ποιήματα «Ωδή εις το πάθος του Ιησού Χριστού» και «Εις την Θεοτόκον» και
 - αποσπάσματα μεταφράσεων από τον Προμηθέα Δεσμώτη, την Οδύσσεια και τις Ικέτιδες

Πάλεψε μονάχη, Κ. Πορφύρης

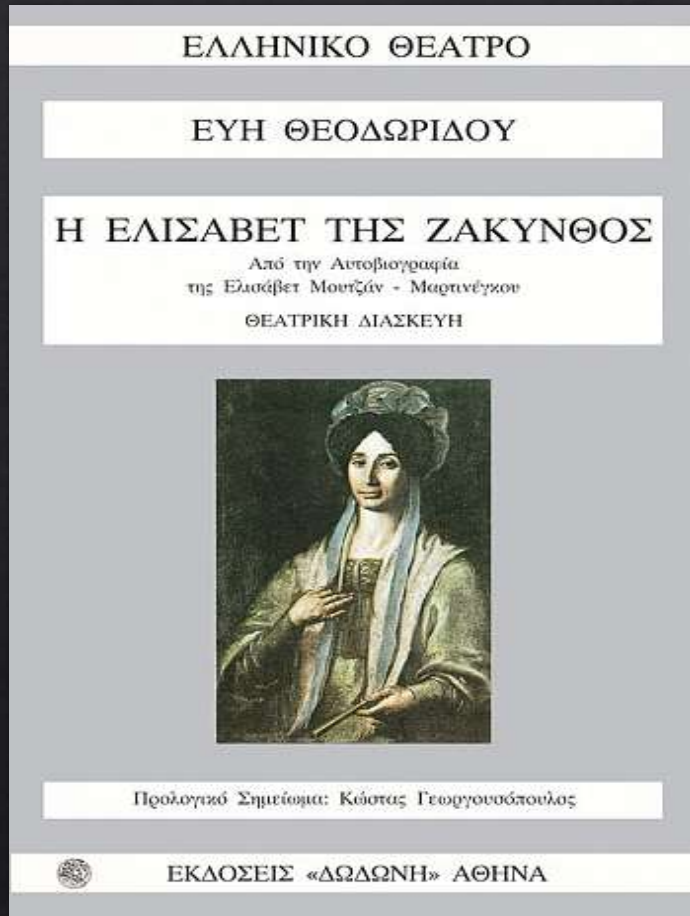
"Ενιωθα πάντα κάτι σαν υποχρέωση απέναντι σ' αυτή τη λησμονημένη γυναίκα, να την ξαναθυμίσω στο Ελληνικό αναγνωστικό κοινό. Μου έδινε την εντύπωση ενός ανθρώπου που ήθελε να μιλήσει και του βουλώνανε το στόμα. Όσο ζούσε, λαχταρούσε να ιδεί τα όσα έγραφε τυπωμένα. Μα πέθανε στα 31 της χρόνια, δίχως να ιδεί το όνειρό της να πραγματοποιείται. Και τα χειρόγρατά της καταχωνιάστηκαν ύστερα από το θάνατό της πενήντα ολόκληρα χρόνια. Στα 1881 ο γιος της, ο ποιητής Ελισαβέτιος Μαρτινέγκος δημοσίεψε την αυτοβιογραφία της μόνο. Μα κι αυτή κουτσουρεμένη. Ήτανε τέτοια η εποχή, που κανένας δεν την πρόσεξε. Κι η Ελισάβετ ξανάπεσε στη λησμονιά. Πέρασαν άλλα 66 χρόνια. Το 1947 ο Ζακυνθινός λόγιος Ντίκος Κονόμος έγραψε στο περιοδικό του "Επτανησιακά Φύλλα", πως βρήκε τα χειρόγρατά της κι έδινε την υπόσχεση "στο Θεό και στη μνήμη της Ελισάβετ" όπως έλεγε, πως θα τα δημοσιέψει. Μα ήρθαν οι σεισμοί κι η πυρκαγιά του 1953 κι η Ζάκυνθος έγινε στάχτη. Έγιναν στάχτη και τα χειρόγραφα της Μαρτινέγκου, κάπου 30 κομμάτια, που τα φύλαγε ο Κονόμος στο σπίτι του... Αποφάσισα να δανειστώ τα χρήματα που χρειαζόντανε και να εκδώσω μόνος μου το βιβλίο αυτό. Δεν αποβλέπω σε κέρδος..."

Απόσπασμα από την εισαγωγή του Κ. Πορφύρη στην έκδοση της "Αυτοβιογραφίας" (1956)

Απόσπασμα από την Αυτοβιογραφία της

Έως τούτον τον καιρόν, δηλαδή έως τον όγδοον χρόνον της ζωής μου, εγώ δεν εγνώριζα ακόμη το αλφαβητάρι. Η μητέρα μου επιθυμούσε να πάρη διδάσκαλον δια να με μάθη γράμματα, και καθώς μου λέγει τώρα, ήκουε μεγάλην θλίψιν οπότεν εστοχάζετο μη τύχη και μείνω τελείως αγράμματη. Επιθυμούσεν, είπα, να πάρη διδάσκαλον, αλλ' αύτη η ταλαίπωρος δεν είχε καμμίαν εξουσίαν και δεν ημπορούσε να διάταξη τα πράγματα της φαμηλίας της καθώς ήτον εις την αρέσκειάν της. Η μάμμη μου είχε την επιστασίαν εκείνων των πραγμάτων όπου περικλείει ο οίκος, ο θείος μου είχε και έχει την επιστασίαν και την έξουσίαν των ακινήτων υπαρχόντων, ο πατέρας μου εφρόντιζε δια τας πολιτικάς υποθέσεις και δια τας οικιακάς δεν είχε καμμίαν έγνοιαν, όθεν η μητέρα μου είχε την επιστασίαν της ανατροφής των παιδιών, αλλά τα μέσα της έλειπον. Το μέσον δια να τον πληρώνη ημπορούσε νά το έχη, αλλά το μέσον δια να πάρη τούτον τον διδάσκαλον, πώς ημπορούσε να το εύρη; Το σπήτι μας είχε (καθώς και ακόμη έχει) εκείνο το παλαιόν, βάρβαρον και αφύσικον και απάνθρωπον ήθος, όπου θέλει ταις γυναίκαις ξεχωρισμέναις από την ανθρωπίνην εταιρίαν. Έξ αιτίας τούτου του κακοτάτου ήθους, αυτή ευρίσκετο χωρίς καμμίαν γνώρισιν και να πάρη άνθρωπον όπου δεν εγνώριζε μήτε αυτή το ήθελε, μήτε η επίλοιπη φαμήλια. Εστοχάσθη λοιπόν νά μου δείξη αυτή η ίδια εκείνα τα ολίγα γράμματα, όπου ήξευρεν, όθεν μου ήγόρασε μίαν φυλλάδα, και άρχισε κάθε βράδυ να μου καππακίζη το « Άγιος ο Θεός, άγιος ισχυρός, άγιος αθάνατος, ελέησον ημάς».

Η Ελισάβετ της Ζάκυνθος, Εύη Θεοδωρίδου

«Η κυρία Εύη Θεοδωρίδου με σεβασμό στο πρωτογενές υλικό γλωσσικό, υφολογικό και πραγματολογικό κατορθώνει να αναγάγει την Ελισάβετ σε τραγικό πρόσωπο με τα αδιέξοδά της, τις ηρωικές και απελπισμένες εξόδους της από το τυραννικό κλουβί της οικογενειακής καμαρίλας, να την υψώσει στο κέντρο μιας θεατρικής γυναικείας θεατρικής πινακοθήκης όπου η προσωπικότητά της εκτινάσσεται σε σύμβολο αντίστασης και εγκαρτέρησης, επανάστασης και ήττας, αφού οι δυνάμεις τις οποίες παλεύει, δυστυχώς ακόμα και σήμερα κυριαρχούν στην πατριαρχική μας κοινωνία, παρόλες τις κατακτήσεις και τα νομικά πλαίσια για τη γυναίκα και το πρόσωπο της αξιοπρεπούς της αυτονομίας».

(από το προλογικό σημείωμα, Κώστας Γεωργουσόπουλος)

Βιβλιογραφία

◊ Βικιπαίδεια

◊ Σχολικό εγχειρίδιο

Σας ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας!